

Literatuuroverzicht

najaar-eind 1991

Algemeen, archieven

Balans en perspectief van de Nederlandse cultuurgeschiedenis. Onder red. van J.J. Kloek en W.W. Mijnhardt. Amsterdam, 1991.

Hildebrandie-Meijer, Roberta, *Romantiek: gids voor Frankrijk, Engeland, Duitsland, Nederland*. De Bilt, 1991.

Krul, W.E., 'Nederland in het fin-de-siècle. De stijl van een beschaving', *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden*, 106 (1991) 4, 581-594.

Sas, N.C.F. van, 'Fin-de-siècle als nieuw begin. Nationalisme in Nederland rond 1900', *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden*, 106 (1991) 4, 594-609.

Zonneveld, Peter van, *Romantische reizen: omzwervingen in de negentiende eeuw*. Utrecht, 1991.

Bestuur, politiek, sociale zorg en strijd

Bank, J.Th.M., 'Mecenaat en stadsontwikkeling in Amsterdam 1850-1900', *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 104 (1991), 4, 548-573.

Bos, J., *Voor een betere toekomst. Het begin van de werkliedenemancipatie in Assen (1871-1895)*. Assen, 1989.

Bruijn, J. R., H.J. den Heijer, H. Stapelkamp, *Julius Constantijn Rijk: zeeman en minister, 1787-1854*. Amsterdam, 1991.

De Hoge Raad der Nederlanden 1838-1988. *Een portret*. J. van Soest (voorwoord). Zwolle, 1988.

Miert, Hans van, *Bevlogenheid en onvermogen: Mr. J.H. Abendanon (1852-1925) en de ethische richting in het Nederlandse kolonialisme*. Leiden, 1991.

Minnen, C.A. van, *Yankees onder de zeespiegel. De Amerikaanse diplomaten in de Lage Landen en hun berichtgeving 1815-1850*. Amsterdam, 1991.

Noordegraaf, Herman, *Bart de Ligt (1883-1938) in contact met tijdgenoten*. Boxtel, 1991.

Organisatieoverzicht van de stad 's-Gravenhage 1816-1851. R. Grootveld e.a. 's-Gravenhage, 1990.

Ramakers, E.P.M., e.a., *De gouverneurs in de beide Limburgen 1815-1989*. Maastricht, 1989.

Rooy, P. de, 'Een hevig gewarrel. Humanitair idealisme en socialisme in Nederland rond de eeuwwisseling', *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden*, 106 (1991) 4, 625-640.

Onderwijs en opvoeding

Berg, A.J. van den, *De Nederlandse Christen-studenten Vereniging, 1896-1985*. 's-Gravenhage, 1991.

Boekholt, P.Th.F.M., *Cahiers voor lokale en regionale geschiedenis. 6: Onderwijsgeschiedenis*. Zutphen, 1991.

Dankers, J.J., *Als een groot particulier huisgezin: opvoeden in het Utrechtse Burgerweeshuis tussen caritas en staatszorg 1813-1991*. J.J. Dankers, J. Verheul: met een naw. door O.C. de Wit. Zutphen, 1991.

- Dool, T.A. van, *Geschiedenis van 100 jaar christelijk onderwijs in Zaltbommel*. Zaltbommel, 1991.
- Franssen, H., *Jaren van voorzichtig beleid: de huidige Rijksscholengemeenschap Koning Willem II 125 jaar in Tilburg 1866-1991*. Tilburg, 1991.
- Groeneboer, Kees, *Het ABC voor Indië. Bibliografie van leermiddelen Nederlandse taal voor Nederlands-Indië*. Leiden, 1991.
- Mark, G. van der, *Een bekende onbekende. Leven en werken van Anthony Winkler Prins*. Veendam, 1988.
- Mulder, E., 'Lessen in het vaderland. Geschiedenisonderwijs tot op de lagere school tot in de 20ste eeuw', *Holland*, 22 (1990), 216-224.
- Vredenberg, J.P., *Een seer gesoigneerde burgerlijke opvoeding. Het Burgerweeshuis te Arnhem 1742-1856*. Arnhem, 1990.

Godsdienst

- Erdsieck, J., *De geschiedenis van de Lutherse kerk in Zwolle in haar 'herstelde' periode (1818-1947)*. Zwolle, 1989.
- Erdsieck, J., *Schets van het ontstaan en de ontwikkeling van de Gereformeerde Kerk van Zwolle*. Zwolle, 1989.
- Jong, Christiaan G.F. de, *Geesten, goden en getuigen. Geschiedenis van de Nederlandse Zending onder de Buginezen en Makassaren in Zuid-Sulawesi (Indonesië)*. Kampen, 1991.
- Noordegraaf, Herman, *Henri van den Bergh van Eysinga (1869-1920). Revolutionair predikant en volksofvoeder*. Zutphen, 1991.
- Predikanten en Oefenaars. Biografisch woordenboek van de kleine kerkgeschiedenis*. A. Bel e.a. (red.). Houten, 1989.
- Een veelkleurig habijt. Kloosters in Nijmegen in de negentiende en twintigste eeuw*. D. Nicolaisen (red.). Grave, 1989.

Medicijnen en gezondheidszorg

- Houwaart, E.S., *De hygiënist. Artsen, staat en volksgezondheid in Nederland 1840-1890*. Groningen, 1991.
- Lieburg, M.J., *Bevorderlijk voor de kunst en nuttig voor de Maatschappij. De geschiedenis van het Genootschap ter bevordering van Heel- en Verloskunde (1857-1929) en van het Amsterdams Geneeskundig Genootschap (1925-1988)*. Amsterdam, 1991.
- Lieburg, M.J. van, *Jelle Banga (1786-1877). Notulist van de 19de-eeuwse genees- en verloskunde in een Friese provinciestad*. Rotterdam, 1991.

Economie, nijverheid en scheepvaart

- Akveld, L.M. en J.R. Bruijn, *Shipping companies and authorities in the 19th and 20th centuries: their common interest in the development of port facilities*. Den Haag, 1989.
- Bekooy, Guus, *Philips honderd: een industriële onderneming 1891-1991*. Zaltbommel, 1991.
- Boomgaard, P. en J.L. van Zanden, *Food crops as arable lands, Java 1815-1942*. Amsterdam, 1990. (Changing Economy in Indonesia: a selection of statistical source material from the early 19th century to 1940: 10.)
- Bos, N.J.P.M., 'Belastingen als bron voor economische en sociale geschiedenis in de tweede helft van de negentiende eeuw, met bijzondere aandacht voor Limburg', in *Economisch- en Sociaal Historisch Jaarboek*, 54 (1991), 50-101.
- Delbeke, J., *Geld en bankkrediet 1877-1983*. Turnhout, [1991].
- Derckx, Sef, *Bier in Limburg: de bruisende geschiedenis van brouwers en drinkers*. Weert, 1990.

- Dil, G., 'Alkmaar en het verkeer in de 19de eeuw. De betekenis van het Noordhollandse kanaal en van de spoor- en tramwegen voor Alkmaar', *Holland* 22 (1990), 171-186.
- Dirkzwager, J.M., 'De Nederlandse marine als pionier in de technische ontwikkeling. De radervoortstuwing uit het tweede kwart van de 19de eeuw', *Tijdschrift voor Zeegechiedenis* 9 (1990) 1, 41-58.
- Doedens, Anne, *Oceaanreuzen: een eeuw Nederlandse passagiersvaart*. Baarn, 1990.
- Elderen, B.J. van, *Goldberg: selectie- en zoekprogramma bij de enquête naar de economische bedrijvigheid in het departement van de Oude IJssel gehouden in 1800 door de Agent van de Nationale Oeconomie*. Zwolle, 1991.
- Engelen, Th.L.M., J. Folkerts en F.M.M. Hendrickx, (red), *Fabrieken en trafieken in het departement van de Oude IJssel (1800), de bedrijfsenquête van Johannes Goldberg*. Zwolle, 1990.
- Enk, E.M.C. van, *Pionieren in de cultures: Harvey Thomson (1790-1837) op Java temidden van andere buitenlandse ondernemers*. Zutphen, 1990.
- [Gerwen, J.L.J.M. van], *Bronnenoverzicht voor de bestudering van het Nederlandse bankwezen in de 19e en 20e eeuw*. Amsterdam, 1986.
- Groot, S.J. de, 'Het carrièreverloop van de zeeofficier onder vier Nederlandse marines (1793-1821)', *Tijdschrift voor Zeegechiedenis* 9 (1990) 1, 20-40.
- Heijningen, Leo A. van, *Energiek en ondernemend: 150 jaar olie- en vernisfabriek L. Vliegenhart B.V. Delft*. Rijswijk, 1989.
- Hooff, W.H.P.M. van, *In het Rijk van de Nederlandse Vulcanus. De Nederlandse machinenijverheid 1825-1914*. Amsterdam, 1990.
- Knaap, G.J., *Transport 1819-1940*. Amsterdam, 1989. (Changing Economy in Indonesia: a selection of statistical source material from the early 19th century to 1940: 9.)
- Knotter, A., *Economische transformatie en stedelijke arbeidsmarkt. Amsterdam in de tweede helft van de negentiende eeuw*. Amsterdam, 1991.
- Kreuger, B., 'J.C. Rijk en de Marinestoomvaart in Nederland', *Tijdschrift voor Zeegechiedenis* 9 (1990) 2, 109-119.
- Krogt, M.R. van der (red), *Met koninklijke allure, royal enterprises in the Netherlands*. Rijswijk, 1990.
- Laar, P.Th. van de en H.H. Vleesenbeek, *Van Oude naar Nieuwe Hoofdpoort: de geschiedenis van het Assurantieconcern Stad Rotterdam anno 1720 N.V., 1720-1990*. Rotterdam, 1990.
- Leids fabrikaat: een stadswandeling langs het industrieel erfgoed*. onder red. van C.B.A. Smit en H.D. Tjalsma. Utrecht, 1990.
- Lintsen, H.W., *De registers van de Dienst voor het Stoomwezen, 1856-1924*. 's-Gravenhage, 1990.
- Moeshart, H.J., *Zijde en zilver, Albert Bauduin in Japan 1859-1874*. [Leiden], 1989.
- Münching, L.L. von, *Koninklijke Hollandsche Lloyd: de N.V. Zuid Amerika Lijn, de N.V. Koninklijke Hollandsche Lloyd en de N.V. tot voortzetting van den Koninklijken Hollandschen Lloyd: wel en wee van een Amsterdamse rederij*. Alkmaar, 1990.
- Mulder, A.J.J., *Koninklijke Paketvaart-Maatschappij. Wel en wee van een Indische rederij*. Alkmaar, 1991.
- Niemeijer, A.F.J., *Van accijnsbrief tot Zuidam: scheepsbouw te Haarlem van 1274 tot heden*. Haarlem, 1990.
- Noort, J. van den, 'Pion of pionier', *Rotterdam, gemeentelijke bedrijvigheid in de 19de eeuw*, Rotterdam 1990.

- Pierson, N.G., *Briefwisseling van Nicolaas Gerard Pierson 1839-1909, deel I 1851-1884*, uitgegeven door J.G.S.J. van Maarseveen. Amsterdam, 1990.
- Romburgh, C.P.P. van, 'Seinmeester Theodoor Pansier en de Hollandse kunstbeseining, 1803-1814', *Tijdschrift voor Zeegechiedenis*, 10 (1991), 2, 149-159.
- Royen, P.C. van, 'Moedernegotie en kraamkamer. Schippers en scheepsvolk op de Nederlandse vrachtaart in Europese wateren vanaf de 17de tot in de 19de eeuw', *Tijdschrift voor Zeegechiedenis* 9 (1990) mei, 49-64.
- Rush, J.R., *Opium to Java: revenue farming and Chinese enterprise in colonial Indonesia 1860-1910*. Londen, 1990.
- Schinck, P.J.G., 'De gasverzorging te Venlo, 1862-1902' in R. Dieteren en J. Jansen red., *Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg*, dl XXXV, 1990.
- Segers, W.A.I.M., *Manufacturing industry 1870-1942*, Amsterdam, 1987. (Changing Economy in Indonesia: a selection of statistical source material from the early 19th century to 1940: 8.)
- Spijker, G.B., *De vestiging van het 'Agentschap van de Nederlandsche Handel-Maatschappij' van 1836 tot 1883 te Nijverdal: de opkomst van de textielnijverheid in het Reggedal*. Almelo 1989. (Eigen beheer).
- Starmans, J.C.J.M., *Industrieel erfgoed in Limburg: verslag van een onderzoek naar onroerende en roerende industrieel-archeologische relicten*. Leeuwarden, 1990.
- Steenbergen, W.J.P., *Wielen naar Wageningen: 'Bello' de stoomtram van Wageningen naar Ede, 1882-1937-1968*. Schoorl, 1990.
- Stuurman, S., 'Het einde van de produktieve deugd', *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden*, 106 (1991) 4, 610-624.
- Vaart op Insulinde: uit de beginjaren der Rotterdamsche Lloyd NV, 1883-1914*. Eindred. Ferry de Goey. Rotterdam, 1991.
- Versnel, M., 'Drenthe krijgt gas. de oprichting van de eerste gasfabrieken in Drenthe', *Nieuwe Drentse Volksalmanak*, 105 (1988), 69-94.
- Vleesenbeek, H.H. (red), '100 jaar Heidemij', speciale uitgave van *Heidemijtijdschrift* 99 (1988), nr. 4.
- Wagenaar, M.F., *Amsterdam 1876-1914: economisch herstel, ruimtelijke expansie en de veranderende ordening van het stedelijk grondgebruik*. Amsterdam, 1990. (Amsterdamse Historische Reeks: 16.)
- Wit, O. de, *Papierfabricage in Nederland in de 19de eeuw: van molen naar fabriek*, Den Haag 1990.
- Woude, R. van der, 'Gasfoarsjenning en gemeentebelied yn Ljouwert 1845-1915', *It Beaken* 52 (1990), 105-132.
- Woude, R. van der, 'Van experiment tot gemeentebedrijf. De ontwikkeling van de electriciteitsvoorziening in Leeuwarden 1879-1920', *De Vrije Fries*, 71 (1991), 98-116.
- Zanden, J.L. van, *Arbeid tijdens het handelskapitalisme. Opkomst en neergang van de Hollandse economie 1350-1850*. Bergen (NH), 1991.
- Zwaag, Jaap van der, *Verloren tropische zaken: de opkomst en ondergang van de Nederlandse handel- en cultuurmaatschappijen in het voormalige Nederlands-Indië*. [Meppel], 1991.

Landbouw en natuurwetenschappen

- Baeyens, Gert en Jaap Duyve, *Lezen in het duin. Historie en landschap van de Amsterdamse Waterleidingduinen*. Amsterdam, 1991.
- Berkel, K. van, M.J. van Lieburg, H.A.M. Snelders, *Spiegelbeeld der wetenschap. Het Genootschap ter Bevordering van Natuur-, Genees- en Heelkunde: 1790-1990*. Rotterdam, 1991.

- Berkel, K. van, 'Natuurwetenschap en cultureel nationalisme in negentiende-eeuws Nederland', *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 104 (1991), 4, 574-589.
- Emmerik, E.P. van, J.J. van Laar (1860-1938), *a mathematical chemist*. Delft, 1991.
- Met zicht op zee: *zeewetenschappelijk onderzoek in de Lage Landen na 1800*. onder red. van A. de Knecht-van Eekelen en G. Vanpaemel. Amsterdam, 1990.
- Schuurman, A.J., 'Tussen stereotype en levensstijl. De ontwikkeling van de platte-landscultuur in de 19de eeuw', *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 104 (1991), 4, 532-547.
- Van Stevin tot Lorentz: *portretten van achttien Nederlandse natuurwetenschappers*. Onder red. van en van een inl. voorzien door A.J. Kox. Amsterdam, 1990.

Militaire geschiedenis

- Hertog, H. den, *De militair-geneeskundige verzorging in Atjeh, 1873-1904*. Amsterdam, 1991.
- Meel, P. van (red), *Gedenkschrift Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger*, Z.pl. 1990.
- Prud'homme van Reine, R.B., *Jan Hendrik van Kinsbergen 1735-1819, admiraal en filantroop*. Amsterdam, 1990.
- Turksma, L., *Admiraal van Napoleon: het leven van Carel Hendrik graaf VerHuell 1764-1845*. Zutphen, 1991.
- Wagenaar, Leonoor, *De laatste ridders: ter gelegenheid van het 175-jarig bestaan van de Militaire Willemsorde*. 's-Gravenhage, 1990.

Vrouwengeschiedenis

- Geachte promovenda: 100 jaar promoverende vrouwen aan de Universiteit van Amsterdam*. red. Jannie Poelstra, eindred. Hansje Galesloot. Amsterdam, 1990.
- Kielich, Wolf, *Vrouwen op ontdekkingsreis: avonturiersters uit de negentiende eeuw*. Amsterdam, 1990.
- Kikkert, J.G., *Hoe ver we zullen komen, weet ik niet: het avontuurlijke leven van Alexandrine Tinne (1835-1869)*. Amsterdam, 1991.

Kunst en kunstnijverheid

- The age of Van Gogh: Dutch painting 1880-1895*. Richard Bionda, Carel Blotkamp (eds.). Zwolle, 1990.
- Baarsen, R.J., *Juwelen 1820-1920: Rijksmuseum Amsterdam*. Amsterdam, 1990.
- Baeck-Schilders, H., *Emile Wambach (1854-1924)*. Turnhout, [1991].
- Baer, Natascha, *Beeldende kunsten in de 19e eeuw*. Utrecht, 1991.
- Bax, M., 'Het "sfeeren"-systeem 1898-1900. Berlage, Van den Bosch, De Groot, Lauweriks en Walenkamp', *Jong Holland* 6 (1990), 4, 17-29.
- Bionda, R. en C. Blotkamp red., *De schilders van Tachtig. Nederlandse schilderkunst 1880-1895*. Zwolle/Amsterdam, 1991.
- Boeren, burgers en buitenlui: voorstellingen van het landelijk leven in België vanaf 1850*. onder red. van Lut Pil. Leuven, 1990.
- Brink, G.J.M. van den en W.Th.M. Frijhoff, *De wevers en Vincent van Gogh*. Zwolle, 1990.
- Dorn, R., *Décoration: Vincent van Gogh Werkreihe für das gelbe Haus in Arles*. Hildesheim, 1990 (diss. Mainz).
- Crimpen, H. van en M. Berends-Albert, *De brieven van Vincent van Gogh*. Den Haag, 1990.
- Crimpen, H. van en J. Boreel, *Johan Cohen Gosschalk*, Amsterdam (Van Gogh-museum)/Assen (Drents Museum), 1991.
- Dekkers, D., *Jan Zoetelief Tromp (1872-1947)*, cat. tent. Katwijk (Katwijks Museum), 1991.

- Dijk, Hans van, *Panorama van drie eeuwen muziek in Limburg*. Leeuwarden, 1991.
- Eliëns, T., *Kunst. Nijverheid. Kunstnijverheid. De nationale nijverheidstentoonstellingen als spiegel van de nederlandse kunstnijverheid in de 19de eeuw*, Zutphen 1990 (diss. Groningen).
- Ewals, L. *Ary Scheffer bewonderd door Vincent van Gogh*. Dordrecht (Dordrechts Museum), 1990.
- Ewing, William A., *Flora photographica: bloemen in de fotografie van 1835 tot heden*. 's-Gravenhage, 1991.
- Fotografie in Suriname 1839-1939*. [samenst. Anneke Groeneveld, red. Paul Faber et al.]. Amsterdam, 1990.
- Franz Liszt in Amsterdam, programmaboek voor het achtste Franz Liszt Festival 1991, tevens jaaruitgave 1990/1991 van de Franz Liszt Kring*. Amsterdam, 1991.
- Gogh, Vincent van, *Vincent van Gogh: een leven in brieven*. keuze, inl. en toelichtingen Jan Hulsker. Amsterdam, 1990.
- Goosen, Louis, *Jezusbeelden: een greep uit de geschiedenis van de christelijke iconografie*. 's-Hertogenbosch, 1990.
- Grolle, J.J., *Geschiedenis van het Nederlandse bankbiljet*. Bussum, 1991.
- Groot, Reindert, *Vincent van Gogh in Amsterdam*. Amsterdam, 1990.
- Helden van het vaderland: onze geschiedenis in 19de-eeuwse taferelen verbeeld: de historische galerij van Jacob de Vos Jacobszoon 1850-1863*. Red. Dedalo Carasso. Amsterdam, 1991.
- Hellenberg Hubar, B.C.M. van, 'Van Melencolia I tot creatieve weemoed. De personificatie van het beeld Bezieling in de topgevel van het Rijksmuseum', *De Negentiende Eeuw*, 15 (1991) 1, 1-33.
- Heij, J.J. red., *Lambertus Zijl 1866-1947*. Assen, 1990.
- Heij, J.J., 'Beeldende kunst en geschiedenis in Nederland, 1840-1990', *Holland* 22 (1990), 194-215.
- Heijbroek, F. m.m.v. H. Henkels, 'Het Rijksmuseum voor Moderne Kunst van Willem Steenhoff. Werkelijkheid of utopie?', *Bulletin van het Rijksmuseum* 39 (1991) 2, 163-249. Bevat bibliografie.
- Hoogenboom, A., *'De stand des kunstenaars': de positie van de kunstschilders in Nederland in de eerste helft van de negentiende eeuw*. Utrecht, 1991 (diss. Utrecht).
- Hopmans, Anita, *Jan Sluijters 1881-1957: aquarellen en tekeningen*. [eindred. Maureen Trappeniers]. Zwolle, 1991.
- Hulsker, Jan, *Vincent van Gogh en zijn weg: het complete werk*. Amsterdam, 1989.
- Hulsker, J., *Vincent en Theo van Gogh: a dual biography*, Ann Arbor, Michigan 1990 (verbeterde vertaling van Lotgenoten).
- Inventaris van de archieven van het Rijksmuseum te Amsterdam en zijn voorgangers 1807-1945*. Samenst. F.H.A. Rikhof. Amsterdam, 1991.
- Jonge, Lia de, *Nicolaas Bastert, Vechtschilder, 1854-1939*. Alphen aan den Rijn, 1990.
- Kaldenbach, Kees, *Pelgrimstocht door het leven: reizen in de voetsporen van Vincent van Gogh 1853-1890*. Amsterdam, 1990.
- Koldewij, E.F., M.J.F. Knuijt, E.G.M. Adriaansz, *Achter het behang. Vierhonderd jaar wanddecoratie in het Nederlandse binnenhuis*. Amsterdam, 1991.
- Kools, F., *Vincent van Gogh en zijn geboorteplaats: als een boer van Zundert*, Zutphen 1990.
- Koopmans, Y., 'Hack en Oosschot, Twee ambachtskunstenaars in de schaduw van Lauweriks, De Bazel en Berlage', *Jong Holland*, 7 (1991) 3, 32-51.
- De kunst van het tentoonstellen. De presentatie van beeldende kunst in Nederland van 1800 tot heden*. Riet de Leeuw (samenst. en eindred.). Amsterdam/'s-Gravenhage, 1991.

- Langendijk, P.E.M., 'Louis Royer en de eerste Groote Prijs voor Beeldhouwkunst in Nederland', *Bulletin van het Rijksmuseum*, 39 (1991) 1, 120-131.
- Lelie, Christo en Peter Scholcz, 'Liszt's Hollandse Tournee in 1842', in *Franz Liszt in Amsterdam, programmaboek voor het achtste Franz Liszt Festival, 1991, tevens jaaruitgave 1990/1991 van de Franz Liszt Kring*, (1991), 16-21.
- Liefde-van Brakel, T. de, *Zonder vlijt geen zegen. Philip Sadée: schilder uit de Haagse School 1837-1904*. Zwolle, 1990.
- Ligthart, A., 'Vincent van Gogh en Théophile de Bock', *Jong Holland* 6 (1990), 6, 18-34.
- Lindert, J. van en E. van Uitert, *Een eigentijdse expressie: Vincent van Gogh en zijn portretten*. Amsterdam, 1990.
- 'Liszt's bezoeken aan Nederland, weerspiegeld in Nederlandse kranten en tijdschriften', in *Franz Liszt in Amsterdam, programmaboek voor het achtste Franz Liszt Festival, 1991, tevens jaaruitgave 1990/1991 van de Franz Liszt Kring*, (1991), 27-55.
- Martis, A., *Voor de Kunst en voor de Nijverheid. Het ontstaan van het kunstnijverheidsonderwijs in Nederland*. Amsterdam, 1990 (diss. UvA).
- Mast, M. van der en C. Dumas red., *Vincent van Gogh en Den Haag*. Zwolle, 1990.
- Poort, Johan, *Hendrik Willem Mesdag: leven en werk*. Wassenaar, [1991].
- Raad, J. de e.a., *Maris, een kunstenaarsfamilie*. Zwolle, 1991.
- Rappard-Boon, Charlotte van, *Catalogue of the Van Gogh Museum's Collections of Japanese Prints*. with an introd. on Van Gogh's utopian Japonisme by Tsukasa Kodera. Zwolle, 1991.
- Reijnders, M., *Willem van Konijnenburg 1868-1943*. Assen, 1990.
- Rheeden, H. van, *Om de vorm: een eeuw teken-, handenarbeid- en kunstnijverheidsonderwijs in Nederland*. Amsterdam, 1989.
- Rikhof, F.H.A., *Inventaris van de archieven van het Rijksmuseum te Amsterdam en zijn voorgangers 1807-1945*. Amsterdam (Rijksmuseum), 1989.
- Schaeps, J., 'Cornelis Springer als topograaf', *Bulletin KNOB*, 90 (1991), 53-58.
- Schatorjé, J.M.W.C., 'Martinus Kuytenbrouwer (1777-1850) een verdienstelijk diletant uit Venlo', *De Negentiende eeuw*, 15 (1991) 3, 137-162.
- Scholcz, Peter, 'Liszt's bezoek aan Amsterdam in 1866', in *Franz Liszt in Amsterdam, programmaboek voor het achtste Franz Liszt Festival, 1991, tevens jaaruitgave 1990/1991 van de Franz Liszt Kring*, (1991), 22-25.
- Sillevis, J. e.a., *Een feest van kleur. Postimpressionisme uit particulier bezit*. Zwolle, 1990.
- Sillevis, John Elisabeth Stades-Visscher, *Jongkind, een Hollander in Frankrijk*. Zeist, 1991.
- Simiolus*, 19 (1989) 4, speciaal nummer gewijd aan Vincent van Gogh. Bevat: J. Hulsker, 'The elusive Van Gogh, and what his parents really thought of him'; M. Op den Coul, 'A painted impression of Brabant: a joint work by Vincent van Gogh en Anton Kerssemakers'; R. Manheim, 'The "Germanic" Van Gogh: a case study of cultural annexation'; W. Feilchenfeldt, 'Van Gogh fakes: the Wacker affair, with an illustrated catalogue of forgeries'.
- Stokroos, M., *Koper in Nederland. Het gebruik van koper in voorbije eeuwen*. Amsterdam, 1990.
- Sliggers, B.C., *Augustijn Claterbos 1750-1828: opleiding en werk van een Haarlems kunstenaar*. Zwolle, 1990.
- Supinen, M., 'Julien Leclercq: A Champion of the unknown Vincent van Gogh', *Jong Holland*, 6 (1990) 6, 5-14.
- Verkade-Bruining, A., *De God van Vincent: beschouwingen over de mens Van Gogh*. Met een 'ten geleide' van Jan Hulsker. Amsterdam, 1989.

- Van Gogh Museum aanwinsten/acquisitions 1986-1991*. Zwolle/Amsterdam, 1991.
- Vincent van Gogh: schilderijen*. Evert van Uitert, Louis van Tilborgh, Sjraar van Heugten. Amsterdam, 1990.
- Vincent van Gogh: tekeningen*. Johannes van der Wolk, Ronald Pickvance, E.B.F. Pey. Amsterdam, 1990.
- Vincent van Gogh*, cat. tent. Rijksmuseum Vincent van Gogh en Museum Kröller-Müller, 2 dln. Milaan, 1990.
- Vries, J.P.B.M. de, *Gemeenschap en het wereld-ik, geheel op de wijze der kunst; Nederlandse kunstkritiek en moderne kunst ca. 1900-1920*, Albert Verweij, Albert Plasschaert, Just Havelaar, Theo van Doesburg. Amsterdam, 1990 (diss. UvA).
- Wachlin, S. e.a., *Fotografie in Suriname 1839-1939/Photography in Surinam 1839-1939*. Amsterdam, 1990.
- Wal, M. van de en J.J. Heij, 'Het geschiedkundig bestanddeel van aesthetische voorstellingen'. *Geschiedenis en beeldende kunst in Nederland in de 19de eeuw*, *Spiegel Historiael*, 26 (1991), 11/12, 517-528.
- Zes vrouwelijke componisten*. Helen Metzelaar e.a. (red.). Zutphen, 1991.

Pers- en boekwetenschap

- 125 jaar Vox Studiosorum: 1864-1990: het oudste Nederlandse studentenblad*. Danie de Hiep & Joost Klarenbeek [red.]. Utrecht, 1991.
- Bos, Th.S.H., G. van Herwijnen e.a., *Oud fonds, systematisch overzicht van alle uitgaven, mededelingen en bijdragen verschenen in publikaties van het Historisch Genootschap 1845-1969*. Den Haag, 1989. (Bibliografische reeks van het Nederlands Historisch Genootschap: 5.)
- Grote historische atlas van Nederland 1:50.000*. Groningen, 1990. 4 dln. 1. West-Nederland 1839-1859; 2. Noord-Nederland 1851-1855; 3. Oost-Nederland 1830-1855; 4. Zuid-Nederland 1838-1857.
- Heul, Frank M. van der, *Auto advertenties uit de jaren 1890-1940*. Rijswijk, 1991.
- Keyser M., 'De laatste kleurders. Plaat- en kaartkleurders in Nederland in de tweede helft van de negentiende eeuw', in *Drukwerk in de Marge. Bulletin* nr. 19 (lente 1991), 12-17.
- Masurel, Gert-Jan, '“Door die zucht geleid, waarvan u 't harte brandt”, Johannes Tiberius Bodel Nijenhuis (1797-1872)', *De boekenwereld* 8 (1991/92) 2, 70-74.
- De Negentiende Eeuw*, 15 (1991), 2. Symposiumnummer gewijd aan negentiende-eeuwse journalistiek. Bevat: J. Hemels, 'De pers als "een der groote machten" ofwel het late gelijk van dr. Abraham Kuyper'; O.S. Lankhorst, '7400 titels in twee banden. Hoe voorlopig is de Centrale Catalogus van dagbladen afgerond?'; R. van Eenoo, 'Het pershistorisch onderzoek in België betreffende de 19de eeuw (1980-1990)'; K. Korevaart, 'Krant en literatuur. De fysiologie in het dagblad'; A. Ouwkerk, 'Kunst in de krant'; G.J. Hooykaas, 'De politisering van de Nederlandse pers'.
- Saalmink, L.G., 'Uit de werkplaats van het project Brinkman 1801-1832, II', *De Negentiende Eeuw*, 15 (1991) 1, 37-47.
- Seebregts P., *Catalogus van de verzameling betreffende G.T.N. en Hugo Suringar uitgevers te Leeuwarden 1822-1900, dl. I: Brieven*. Amsterdam, 1990. (Catalogus der bibliotheek van de Vereniging ter Bevordering van de Belangen des Boekhandels te Amsterdam: 9.)
- Stalknecht, H.A., *Uit gelezen kranten: een rondgang door twee eeuwen regionaal nieuws in de Zwolse Courant*. Kampen, 1990.

- Termorshuizen, G. ed., *P. Daum. 'Ik ben journalist ex professo.' Een keuze uit Daums Indische journalistiek*. Amsterdam, 1990.
- Thomassen, K. (red.), *Alba amicorum, vijf eeuwen vriendschap op papier gezet, het album amicorum en het poëziealbum in de Nederlanden*. Den Haag, 1990.
- Vree, F. van, 'Van miniatuurcourant naar volksdagblad. Oorsprong en groei van de arbeiderspers in Nederland, 1840-1900', *Tijdschrift voor sociale geschiedenis* 17 (1991), 4 (nov.), 394-413.
- Vree, F. van, 'De stad van het betere leven. Cultuur en samenleving in Nederland rond 1900', *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden*, 106 (1991) 4, 641-651.
- Waterschoot, Jos van, 'De Leeuwarder uitgever G.T.N. Suringar, de dichter Hendrik Tollens en de Gezamenlijke Dichtwerken'. *De Boekenwereld*, 7 (1990-91) no. 5, 158-167.
- Wieberdink, G.L. (red), *Historische atlas Overijssel 29 augustus 1991: chromotopische kaart des rijks 1:25.000* (Gebundelde herdrukken van de topografische kaarten uit 1866-1951). Den Ilp, 1990.
- Wieberdink, G.L. (red), *Historische atlas Groningen 29 augustus 1991: chromotopische kaart des rijks 1:25.000* (Gebundelde herdrukken van de topografische kaarten uit 1866-1951). Den Ilp, 1990.
- Wieberdink, G.L. (red), *Historische atlas Friesland 29 augustus 1991: chromotopische kaart des rijks 1:25.000* (Gebundelde herdrukken van de topografische kaarten uit 1866-1951). Den Ilp, 1990.
- Wieberdink, G.L. (red), *Historische atlas Drenthe 29 augustus 1991: chromotopische kaart des rijks 1:25.000* (Gebundelde herdrukken van de topografische kaarten uit 1866-1951). Den Ilp, 1990.
- Wyck, Joan van der, 'Het genus bibliomaan J.L.C. Jacob: een inheemsche variant?', *De boekenwereld* 8 (1991/92) 1, 23-27.

Taal en letterkunde

- Bastet, Frederic, *De wereld van Louis Couperus*. Amsterdam, 1991.
- Bervoets, J.A.A., 'Bilderdijskiana in het Vosmaer-archief', in *Het Bilderdijs-Museum. Mededelingenblad van de Vereniging 'Het Bilderdijs-Museum'*, 7 (1990), 9.
- Bremmer, R.H., 'Pieter Jakob Cosijn (1840-1899): A Dutch Anglo-Saxonist in the Late nineteenth century', in P.J. Cosijn, *Notes on Beowulf*, (1991), xi-xxxvi.
- Couperus, Louis, *De stille kracht*. Amsterdam, 1991.
- Driel, L.F. van, ' "Die spelling is en blijft een lastig ding". Over Roorda's bespreking van de spellingbeginselen van Te Winkel', in *Accidentia. Taal- en letteroefeningen voor Jan Knol*, (1991), 37-43.
- Drost, Aarnout, *Hermingard van de Eikenterpen: een oud vaderlands verhaal*. Amsterdam, 1991.
- Groeneboer, Kees, 'Het Nederlands als ambtelijke diensttaal in Nederlands-Indië', in *Accidentia. Taal- en letteroefeningen voor Jan Knol*, (1991), 115-122.
- Hanou, A.J., 'Bilderdijs in de "Janus"?', in *Het Bilderdijs-Museum. Mededelingenblad van de Vereniging 'Het Bilderdijs-Museum'*, 7 (1990), 14-15.
- Hattum, M. van, 'Bilderdijs peetgeschenk voor Willem Daniël da Costa', in *Het Bilderdijs-Museum. Mededelingenblad van de Vereniging 'Het Bilderdijs-Museum'*, 7 (1990), 15.
- Kloek, J.J., 'Bilderdijs geeft Jan de Witt de wind van voren', in *Het Bilderdijs-Museum. Mededelingenblad van de Vereniging 'Het Bilderdijs-Museum'*, 8 (1991), 9-12.

- Maas, Nop, 'Carel Vosmaer over Bilderdijk', in *Het Bilderdijk-Museum. Mededelingenblad van de Vereniging 'Het Bilderdijk-Museum'*, 7 (1990), 10-12.
- Marle, J. van, 'Iets over de woordvorming en woordschepping bij Bilderdijk', in *Het Bilderdijk-Museum. Mededelingenblad van de Vereniging 'Het Bilderdijk-Museum'*, 7 (1990), 2-9.
- Mathijssen, Marita, 'Bilderdijkiana in Basel', in *Het Bilderdijk-Museum. Mededelingenblad van de Vereniging 'Het Bilderdijk-Museum'*, 7 (1990), 12-14.
- Nederlandse letterkunde 2: 19e en 20e eeuw*. R.B.F.M. Chamuleau, J.A. Dautzenberg. Utrecht, 1991.
- Noordegraaf, Jan, 'Hendrik J. Pos (1898-1955) and the history of linguistics', in *Neue Fragen der Linguistik. Akten des 25. Linguistische Kolloquiums Paderborn 1990*. Band 1: Bestand und Entwicklung, (1991), 55-63.
- Noordegraaf, Jan, 'Taal en letteren na honderd jaar. Een tijdschrift tegen de schrijftaalcultuur', in *Forum der letteren*, (1991), 269-280.
- Noordegraaf, Jan, 'Het woord van de dichter. Da Costa als taalkundige', in *Accidentia. Taal- en letteroefeningen voor Jan Knol*, (1991), 27-36.
- Reeser, H., *Repertorium op de briefwisseling van A.L.G. Bosboom-Toussaint*. Amsterdam, 1990.
- Schutte, G.J., 'Bilderdijk en de Revolutie', in *Het Bilderdijk-Museum. Mededelingenblad van de Vereniging 'Het Bilderdijk-Museum'*, 8 (1991), 1-9.
- Stegemann, Jelle, *Uebersetzung und Leser. Untersuchungen zur Uebersetzungsäquivalenz dargestellt an der Rezeption von Multatuli's 'Max Havelaar' und seinen deutschen Uebersetzungen*. Berlin/New York, 1991.
- Weij, Jan-Willem van der, 'De Koning der Eeuwen [over Lodewijk van Deyssel]', in *Accidentia. Taal- en letteroefeningen voor Jan Knol*, (1991), 217-221.
- Zwaag, W. van der, *Willem Bilderdijk: vader van het Reveil*. Houten, 1991.

Architectuur

- Akihary, H., *Architectuur en stedenbouw in Indonesië 1870-1970*. Zutphen, 1990.
- Architectuur en stedenbouw in 1850-1940. Dl. 2: Drenthe*. door J.B.T. Kruiger, eindred. Jan A. van Oudheusden. Zwolle, 1991.
- Bekaert, G., *Hommage Koninklijke Stapelhuizen Antwerpen*. Antwerpen, 1990.
- Blaauw, S. en E. van der Werff, *Een teken in de stad. De toren van de St. Jozefkerk in Groningen*. Groningen, 1990.
- Bonke, H., *Vallende schoorstenen, verdwenen fabrieken. Industriële archeologie in Amsterdam*. Amsterdam, 1990.
- Bosman, L., 'Een onbekend ontwerp van Abraham van 't Hart: het gouvernementsgebouw in Demerary', *Bulletin KNOB*, 90 (1991), 135-139.
- Botman, E. en P. van der Heuvel, *Het tekeningenarchief A.N. Godefroy, architectuurtekeningen 1841-1896*. Rotterdam, 1989.
- Coomans, H.E., M.A. Newton en M. Coomans-Eustatia (red), *Building up the future from the past: studies on architecture and historic monuments in the Dutch Caribbean*. Zutphen, 1990.
- Doorn, M. van, 'Een verhaal van twee steden, Den Haag tot 1900', in: V. Freijser (red.), *Het veranderende stadsbeeld van Den Haag: plannen en processen in de Haagse stedenbouw 1890-1990*. Zwolle, 1991.
- Dumas, Ch. en H.P.R. Rosenberg (red), *Het Kabinet der Koningin, geschiedenis van het instituut en het huis aan de Korte Vijverberg*. 's-Gravenhage, 1991.
- Goudeau, J.J.W., *Kerken in Noord-Holland 1880-1940: provinciale monumenten Noord-Holland*. Haarlem, 1991.

- Jans, Everhard, *Burgerhuizen tussen IJssel en Eems 1400-1850*. Zutphen, 1989.
- Jongbloed, Karin, *Herengracht 415: 100 jaar Geloof, Wetenschap en Cultuur*. Amsterdam, 1991.
- Kruiger, J.B.T. en D. Cazemier, *Architectuur en stedenbouw in Drenthe 1850-1940*. Zwolle, 1991.
- Lamberts, B.H. Middag, *Architectuur en stedenbouw in Overijssel 1850-1940*. Zwolle, 1991.
- Lavooij, W., *Twee eeuwen bouwen aan Arnhem. De stedenbouwkundige ontwikkeling van de stad*. Zutphen, 1990.
- Lavooij, W., *Gebouwd in Arnhem. Jongere bouwkunst vanaf 1840*. Zutphen, 1990.
- Leeuwen, W. van, 'Tussen droom en daad. Jan Springer als kwartiermaker van een visionaire architectuur', *De Sluitsteen (Bull. van het Cuypers genootschap)*, 7 (1991) 1, 3-23.
- Liere, F.A. van, 'Roomskatholieke kerkbouw en kerkinrichting in negentiende en twintigste eeuws Groningen', in G. van Halsema thzn e.a. red., *Geloven in Groningen. Capita Selecta uit de geloofsgeschiedenis van een stad*. Kampen, 1990, 249-260.
- Linders D. en V. Freijers, 'De opkomst van de moderne stedenbouw, Den Haag in het fin-de-siècle' in: V. Freijser (red.), *Het veranderende stadsbeeld van Den Haag: plannen en processen in de Haagse stedenbouw 1890-1990*. Zwolle, 1991.
- Looyenga, A.J., *Van waterstaatkerk tot kathedraal: de St. Josephkerk te Haarlem en het werk van waterstaatsarchitect H.H. Dansdorp*. Haarlem, 1990.
- Looyenga, A.J., 'De torenprijvraag van Aalsmeer uit 1867', *De Sluitsteen (Bull. van het Cuypers genootschap)*, 7 (1991) 1, 24-36.
- Moes, Constance D.H., *Architectuur als sieraad van de natuur. De architectuurtekeningen uit het archief van J.D. Zocher jr. (1791-1870) en L.P. Zocher (1820-1915)*. Rotterdam, 1991.
- Ottenheym, K. e.a., *Kiezen en bouwen: architectuur in Leiden 1850-1940*. Leiden, 1990.
- Het Paleis in de verbeelding: het Paleis voor Volkslijft 1860-1961*. tekst Rudy Kousbroek, samenstelling Hans van der Meer & Fred Schmidt. Amsterdam, 1990.
- Polak-van 't Kruys, J.C., *Het Paleis voor Volkslijft*. Amsterdam, 1991.
- Poll, F. van de en S. Bakker, *Schreden naar Parnas. De onderkomens van de Amsterdamse rechtbank van middeleeuwen tot heden*. Amsterdam, 1991.
- Santen, B. van, *Architectuur en stedenbouw in Utrecht 1850-1940*. Zwolle/Zeist, 1990.
- Santen, B. van en J.A. van Oudheusden, *Architectuur en stedenbouw in de gemeente Utrecht*. Zwolle, 1990.
- Smoeck, C.R., 'Sine justitia nulla libertas. De geschiedenis van de justitiegebouwen aan de Brink te Assen', *Nieuwe Drentse Volksalmanak*, 106 (1989), 98-114 (hoofdegebouw 1840 voltooid).
- Het waagstuk: de geschiedenis van waaggebouwen en wegen in Nederland*. red. C.H. Slechte en N. Herweijer. Amsterdam, 1990.
- Wennekes, Wim, *Hotel Van der Werff, anno 1726: het eerste huis ter plaatse*. Amsterdam, 1989.
- Watertorens in Noord-Holland: provinciale monumenten Noord-Holland*, Haarlem 1991.
- Weevers, C.H., R.T. en H.N. Hulsman red., *Gashouders: opgang en neergang in Nederland*. Hardenberg, 1990.

Diversen, 'Van geweest tot geweest'

- Baarle, R. van, 'Een Koreaanse toerist in 1885. Een beschouwing over enkele Hollandse steden door Yu Kil-chun', *Holland* 23 (1991) 1, 22-28.

- Bakker, D., *Pieter Bakker 1838-1922: een 'dijk' van een dijkopzichter: 1827-1887 Hondsbosche Zeewering: 1888-1913 Noorderdijk van Drechterland*. Alkmaar, 1990.
- Bruekers, A. e.a., *Nederweerst verleden. doorsneden land*. Nederweert, 1989.
- Beck, Hanno, *Alexander von Humboldts Amerikaanse ontdekkingsreis, 1799-1804: zijn beroemde reis door Venezuela, Cuba, Colombia, Ecuador, Peru, Mexico en de Verenigde Staten*. inl. door Peter van Zonneveld. Baarn, 1990.
- Bremer, J.T., *Heren, boeren en knechten: bedijking en bewoning van de Wieringerwaard, 1610-1810*. Schoorl, 1989.
- Cramer, J.C., 'Bouwbedrijf Cramer sinds 1886. De geschiedenis van een Haarlems aannemersbedrijf', in *Haarlem Jaarboek* (1990), 152-181.
- Dinter, Wiel S. van, *De Joden van Gennepe, 1650-1950*. Zutphen, 1990.
- Donder, Vic de, *Zou men armoe lijden?: een eeuw kroostrijke gezinnen in Vlaanderen*. Antwerpen, 1990.
- Drachten van toen naar nu: 350 jaar leven, wonen en werken*. F. Dam [et al.]. Drachten, 1990.
- Duuren, David van, *125 jaar verzamelen: Tropenmuseum Amsterdam*. [red. Geke van der Wal]. Amsterdam, 1990.
- Eindhoven, J.F.G., *De Einthovens, wie & wat*. Heemstede, 1989.
- Erdieck, J. en W. Faber, *Een aanzienlijke gemeente met een eerlijke verdraagzaamheid*. Zwolle, 1989.
- Franke, I., *Crematie in Nederland 1875-1955: de Vereniging voor Facultatieve Crematie en de Wet op de Lijkbezorging*. Utrecht, 1989.
- De geschiedenis van de kamerplant. Themanummer van Volkscultuur; tijdschrift over tradities en tijdsverschijnselen*, 8. Utrecht, 1991.
- Gils, J. van, 'Nijver en notabel', in L.W.F. Adriaenssen (red.), *Welken van de Brabantse Leeuw: genealogie tussen geld en geloof in Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch*, (1991), 21-130.
- Ginkel, R. van, *Elk vist op zijn tij: een historisch-anthropologische studie van een Zeeuwse maritieme gemeenschap. Yerseke 1870-1914*. Zutphen, 1991.
- Hermans, Fr.J., J.M.W.C. Schatorjé, C.M.M. Verkuylen, *Tussen twee tricolors: een Limburgse vestingstad onder Nederlands en Belgisch bestuur, Venlo 1815-1850*. Venlo, 1990.
- Grote historische atlas van Nederland: 1:50.000. Dl. 1: West-Nederland 1839-1859*. inl. P.W. Geudeke [et al.]. Groningen, 1990.
- Grote historische atlas van Nederland: 1:50.000. Dl. 2: Noord-Nederland 1851-1855*. inl. P.W. Geudeke [et al.]. Groningen, 1990.
- Grote historische atlas van Nederland: 1:50.000. Dl. 3: Oost-Nederland 1830-1855*. inl. P.W. Geudeke [et al.]. Groningen, 1990.
- Grote historische atlas van Nederland: 1:50.000. Dl. 4: Zuid-Nederland 1838-1857*. inl. P.W. Geudeke [et al.]. Groningen, 1990.
- Harenberg, J., *Adellijke huizen in het richterambt Doesborgh*. Doesburg, 1990.
- Hilversum anno 1850: leven in een dorp van landbouw en textielnijverheid in de 19e eeuw*. Een bundel uitgeg. bij het derde lustrum van de Hilversumse Historische Kring 'Albertus Perk'. Samengest. onder eindred. van Jan J. van Herpen. Hilversum, 1990.
- Historische atlas Drenthe: chromotopografische kaart des rijks 1:25000*. [samenstelling G.L. Wieberdink]. Den IJp, 1989.
- Historische atlas Friesland: chromotopografische kaart des rijks 1:25000*. [samenstelling G.L. Wieberdink]. Den IJp, 1990.

- Historische atlas Limburg: chromotopografische kaart des rijks*. [samenst. G.L. Wieberdink]. Den IJp, 1989.
- Historische Werkgroep Haerlem, 'Haarlem 1840', in *Haerlem Jaarboek* (1990), 85-118.
- Keyser, M. en A.G. van der Steur, 'Tijdgenoten over Haarlem. XVII Anton Cramer, 1828', in *Haerlem Jaarboek* (1990), 76-84.
- Holland rond 1840: aspecten van het dagelijks leven op het Hollandse platteland*. eindred. Brord van Straalen, Bas van Oyen. Schoorl, 1990.
- Jonge, J.A. de, *Het Zeeuwse goud: geschiedenis van de mossel- en oestercultuur*. Amsterdam, 1990.
- Kadastrale atlas fan Fryslân 1832. Dl. 4: Frjentsjerteradiel en Frjentsjer: de kadastrale gemeenten Franeker, Ried en Tjum. meiwurkers oan dit atlasdiel*: C. de Boer, J.H. Holsbrink. Ljouwert, 1990.
- Koers, J.P., *150 Jaar Gereformeerde Kerk Scheemda*. [Scheemda], [1990].
- Kok, H.L., *De geschiedenis van de laatste eer in Nederland*. Lochem, 1990.
- Kok, J., *Langs verboden wegen: de achtergronden van buitenechtelijke geboorten in Noord-Holland 1812-1914*. [Hilversum], [1991].
- Koolbergen, H. van, 'De Scheveningse klederdracht, 1753-1988', *Holland* 22 (1990), 259-277.
- Lammers, A., *Uncle Sam en Jan Salie. Hoe Nederland Amerika ontdekte*. Amsterdam, 1989.
- Langendijk, H., *Stamboom van de familie Schipper: 1700-ong.* 1985. Schoorl, 1990.
- Leeuw, K.P.C. de, *Kleding in Nederland 1813-1920. Van een traditioneel bepaald kleedpatroon naar een begin van modern kledinggedrag*. Tilburg, 1991.
- Lemmens, M., *De Familie Graindorge. Een studie over een eeuw Luikse orgelbouw (1771-1865)*. Turnhout, [1991].
- Liemburg, M.J. van, *Jelle Banca, notulist van 19e-eeuwse genees- en verloskunde*. Rotterdam, 1991.
- Mentink, D., *Schoonhoven vier eeuwen gezien en beschreven: prenten, schilderijen en tekeningen uit de 16e-19e eeuw*. Alphen a/d Rijn, 1991.
- Min, Henk J., *De familie Min: een geslacht uit Bergen in Kennemerland*. Schoorl, 1990.
- Noort, J. van den, *Pion of pionier: Rotterdam - gemeentelijke bedrijvigheid in de negentiende eeuw*. Rotterdam, 1990.
- Okker, J.W., 'De verhinderde verkoop van hunebedden te Rolde, 1847-1848', *Nieuwe Drentse volksalmanak*, 106 (1989), 74-86.
- Otterloo, A.H. van, *Eten en eetlust in Nederland (1840-1990), een historisch-sociologische studie*. Amsterdam, 1990.
- Otterspeer, W., 'De Leidse studentenmaskerade, 1825-1910', *Holland* 22 (1990), 234-258.
- Prud'homme van Reine, R.B., *Jan Hendrik van Kinsbergen 1735-1819: admiraal en filantroop*. Amsterdam, 1990.
- Reep, J. van der, *Een reconstructie van het leven van Marcelis (Celis) van der Reep 1805-1853, een tijdsbeeld*. Voorschoten, 1989.
- Renes, H., 'Oude visvijvers in Zuid-Limburg', *Bull. KNOB* (1991) 3, 85-97.
- Rensch, Th.J. van, e.a., *Hemelse trektogten: broederschappen in Maastricht 1400-1850*. Maastricht, 1990.
- Roep, Th.B., *Gelukkig door werken, een portret van C.W. Bruinvis (1829-1922), een doopsgezind, liberaal, bouwkundig tekenaar, steendrukker, apotheker, redacteur, verzekeringsagent, raadslid, wethouder, museum-directeur, archivaris, geschiedschrijver te Alkmaar*. Alkmaar, 1990.
- Rijke oogst van schrale grond: een overzicht van de Zuidnederlandse materiële volkscultuur*

- ca. 1700-1900. Samenst. [en red.] Charles de Mooij, Renate van de Weijer. Zwolle, 1991.
- Romers, H., *Oosterbeek, Doorwerth, Heelsum en Renkum in de negentiende eeuw*. Alphen aan de Rijn, 1991.
- Een schoolmeestersalaris in 1840: een bloemlezing uit streekhistorische publikaties*. Bedum, 1991.
- Schut, E., *Geschiedenis van de Joodse gemeenschap in de Pekela's 1638-1942*. Assen, 1991.
- Seekles, J.J., *Inventaris van het Familie-archief en Collectie Gelderman 1532-1988*. Zwolle, 1990.
- Significs, mathematics and semiotics. The signific movement in the Netherlands*. Eds. Erik Heijerman & H. Walter Schmit. Muenster, 1991.
- Sleebe, V., *Agrarische structuur en sociale ontwikkeling van een Betuws dorp: Andelst 1850-1940*. Kesteren, 1990.
- Slijkhuis, J., 'Noord- en Oost-Nederland in Duitse ogen 1600-1900. Een tussenbalans', *Driemaandelijks bladen voor taal en volksleven in het oosten van Nederland*, 40 (1988), 37-172 en 41 (1989), 1-32 en 93-118.
- Slot, Eric, *Vijf gulden eeuwen: momenten uit 500 jaar gemeentefinanciën: 1490-Amsterdam-1990*. Amsterdam, 1990.
- Stalknecht, H.A., *Uit gelezen kranten: een rondgang door twee eeuwen regionaal nieuws in de Zwolse Courant*. Kampen, 1990.
- Stekelenburg, H.A.V.M. van, *Landverhuizing als regionaal verschijnsel. Van Noord-Brabant naar Noord-Amerika 1820-1880*. Tilburg, 1991.
- Swart, W., *Amsterdam-Noord 1850-1930. De geschiedenis achter de feiten*. Alkmaar, 1990.
- Tetteroo, A.J.M., *Genealogie Tettero(o): een Delflandse tak vanaf ca. 1550*. Rozenburg, 1990.
- Venema, Tjark J., *Het leven en ondervindingen van Tjark J. Venema (1841-1923) door hem zelf verteld*. Assen, 1990.
- Verhage, Hans, 'Verzuiling in Sneek rondom 1870', in *It beaken*, 53 (1991), 97-109.
- Vermoortel, Frans, *Mechelen: kroniek van een stad 1830-1952*. Brugge, 1990.
- Verstegen, S.W., *Gegoede ingezetenen: jonkers en geërfden op de Veluwe tijdens ancien régime, revolutie en restauratie (1650-1830)*. Zutphen, 1990.
- Voskuil, B.V., *Bomen voor Oranje. 's-Gravenhage*, 1991.
- Vrouwen tussen grenzen: Limburgse vrouwen in de 19e en 20e eeuw*. red. Hélène Vossen, Bien Kruijtzter, Yvonne de Vries. Venlo, 1990.
- Het waagstuk: de geschiedenis van waaggebouwen en wegen in Nederland*. red. C.H. Slechte en N. Herweijer. Amsterdam, 1990.
- Werkgroep Gemeentearchief Assen, 'Assen anno 1832. Een bewonersreconstructie', *Nieuwe Drentse Volksalmanak*, 105 (1988), 1-45.
- Wesseling, J., *De Afscheiding van 1834 in Zeeland, 1834-'69. Dl. II: Walcheren, Schouwen-Duiveland, Tholen en Sint Philipsland*. Barneveld, 1989.
- Wilterdink, A., *Winterswijkse pioniers in Amerika*. Winterswijk, 1990.
- Witteveen-Jansen, M., *Twee eeuwen Philips in Zaltbommel*. Zaltbommel, 1991.
- Wolff, Melchior de, *Stadsgezichten 1860-1975: Amsterdam in de verbeelding*. Hans Aarsman, Hans van der Meer (samenst.). Amsterdam, 1991.
- Wuite, Roel, *Het Kortenbosch: biografie van een Haagse arbeidersstraat van 1648 tot 1873*. Den Haag, 1990.

Met dank aan de correspondenten,

Jenny Reynaerts en Jos van Waterschoot